

CENA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA KRAJINU 2020

Prihláška / Návrhový list kandidáta

1.

Vyplní Národný koordinátor Ceny Slovenskej republiky za krajinu

Slovenská agentúra životného prostredia, Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica, www.sazp.sk
www.cenazakrajinu.sk

Číslo dokumentu:

Dátum prijatia:

2. Identifikácia navrhovateľa = kandidáta

Názov: K prameňom Bebravy

Štatút: občianske združenie

Kontaktná os.: Mgr. Pavol Ďuriš

Adresa: U Baťkov, č. d. 58, Čierna Lehota

PSČ: 956 53

E-mail: kpramenombebravy@gmail.com

Telefón: 0910/171610

3. Identifikácia kandidáta (ak nie je totožný s navrhovateľom, je potrebné priložiť jeho písomný súhlas)

Názov:

Štatút:

Kontaktná osoba:

Adresa:

PSČ:

E-mail:

Telefón:

K prameňom Bebravy
Čierna Lehota 58
956 53 Čierna Lehota
IČO: 50631993

Opis činnosti kandidáta (max. 1000 znakov):

Aktivity smerujúce trvalo-udržateľným spôsobom v regióne horného toku rieky Bebrava, mikroregión Podhorie, *trvalo-udržateľným spôsobom v súlade s miestnou prírodou a v nadväznosti na kultúrny odkaz našich predkov.*

Žijeme v regióne Slatinskej pramenej línie v *Chránenej vodohospodárskej oblasti* (ChVO) Strážovské vrchy, ktorá je štátom zadefinovaným pásmom hygienickej ochrany (PHO) vodných zdrojov II. stupňa. To ovplyvňuje život miestnych obyvateľov, chatárov, chalupárov a návštevníkov už vyše päťdesiat rokov. Väčšina obcí nie je napojená na kanalizačnú ani vodovodnú sieť. Pravidelný vývoz fekálií z domácností je pre rozpočty tamojších rodín ekonomicky nerealizovateľný. Ľudská činnosť niekoľkých stoviek obyvateľov tak vplýva na kvantitu a kvalitu vody, ktorá je Ponitrianskym skupinovým vodovodom dodávaná viac ako 150000 obyvateľom Slovenskej republiky.

Stretávajú sa tu hospodárske záujmy a potreba ochrany životného prostredia. Pre štát nie je v súčasnosti témou dňa otázka trvalo udržateľného rozvoja ChVO s takým nízkym počtom obyvateľov, hoci po celé obdobie trvania štátom zadefinovanej ochrany Slatinskej pramenej línie nedošlo vo vzťahu k obyvateľom k adekvátnym kompenzáciám.

Okrem toho sa tu nachádza Chránené vtácie územie európskeho významu a viaceré chránené prírodné lokality taktiež európskeho významu.

Na počiatku sme vybudovali rovnomený *náučný chodník K prameňom Bebravy*, ktorý návštevníkov informuje o najväčšom bohatstve tejto oblasti – o vode. Slávnostne sme ho otvárali kultúrnym programom na jeseň 2014. Nasledovalo *založenie občianskeho združenia v roku 2016*.

V ďalšej etape sme s dobrovoľníkmi vybudovali v základoch bývalej sušiarne ovocia U Baťkov posedenie pre turistov s voľne prístupnou prírodnou chladničkou nazvanou *"Pivko pre pocestných"* a pokladničkou na dobrovoľný príspevok. Tako vyzbierané prostriedky využívame na údržbu náučného chodníka a propagáciu nášho občianskeho združenia, ktorého aktivity vychádzajú z jasne zadefinovaných hodnôt – z úcty ku všetkému živému, pokory pred silou matky prírody a zodpovednosti za vlastné konanie.

Nie sme si vedomí ucelenej koncepcie zo strany štátu, aká existuje napríklad u našich rakúskych susedov. Našim vzorom je *komplexný prístup v ChVO nachádzajúcej sa v Štajerských Alpách*. Správne centrum sídliace v dedinke Wildalpen spravuje oblasť s pramenmi záchytkami, ktoré prostredníctvom diaľkovodu zásobujú pitnou vodou hlavné mesto Viedeň. Preto intenzívne spolupracujeme s miestnou základnou školou, s ktorou chodievame pravidelne na poznávaciu turistiku na náučnom chodníku a čistenie čiernych skládok odpadu.

4. Opis projektu**Názov projektu:**

K prameňom Bebravy

Lokalizácia projektu (NUTS II, NUTS III, NUTS IV a NUTS V):

západné Slovensko, Trenčiansky kraj, okres Bánovce nad Bebravou, obec Čierna Lehota

Stručný opis projektu (max. 10 riadkov):

Aktivity smerujúce k trvalo-udržateľnému spôsobu života v ChVO Strážovské vrchy.

Ciele, aktivity a výstupy projektu:

vychádzajú z Koncepcie rozvoja OZ z januára 2019 a ide o:

- krátkodobé – údržba náučného chodníka a Pivka pre pocestných,
- strednodobé – obnova a revitalizácia tradičných bielokarpatských odrôd ovocných drevín a kríkov, podpora používania ekologických čistiacich prostriedkov, používanie baktérií a enzymov do septikov a žúmp,
- dlhodobé – vybudovanie Múzea vody na Podhorí po vzore rakúskych partnerov a ako referenčný model pre ostatné ChVO v SR.

Výstupy projektu:

- okrúhly stôl My sme voda, voda sme my – expertný diskrétny okrúhly stôl s poprednými

- predstaviteľmi z oblasti štátnej vodnej správy, štátnej ochrany prírody, vedenia vodárenskej spoločnosti, Ministerstva životného prostredia SR, samosprávy, tretieho sektora a Lesov SR,
- Koncepcia zvrátenia dlhodobo nepriaznivého stavu vôd v ChVO Strážovské vrchy – ideový zámer pre ďalšiu diskusiu s partnermi,
 - Deti vonku – jarné a jesenné aktivity v prírode s deťmi s I. a II. stupňa miestnej základnej školy,
 - dobrovoľnícke brigády na náučnom chodníku a v obci Čierna Lehota,
 - monitoring a likvidácia invazívnych druhov rastlín,
 - monitoring a analýza infiltrácie povrchových zrážok a antropogénnej činnosti na krasovo-puklinový kolektor Slatinskej pramennej línie.

Dátum začiatku a konca realizácie projektu:

- začiatok – 20/03/2013,
- koniec – cieľ v zmysle dlhodobých cieľov OZ-tka zatiaľ nesplnený.

Finančné zdroje použité na realizáciu projektu:

- 2% z dane z príjmov FO/PO,
- granty,
- Pivko pre pocestných,
- platforma darujme.sk umiestnená na www.bebravskadolina.sk.

Partneri projektu:

- obce Čierna Lehota, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov,
- Základná škola s materskou školou v Slatine nad Bebravou,
- Evanjelická fara Slatina nad Bebravou, Katolícka fara Slatina nad Bebravou,
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť,
- Štátna ochrana prírody SR CHKO Ponitrie a Dunajské Luhy,
- Ministerstvo životného prostredia SR,
- Lesy SR,
- KST Kamarát Uhrovec,
- Obuv Soňa,
- Nadácia Pontis,
- Slovenská sporiteľňa,
- Trenčiansky samosprávny kraj,
- Geologický ústav D. Štúra,
- Slovenská speleologická spoločnosť,
- Wagnermed,
- MA31 die Stadt Vienna,
- obyvatelia, chatári a chalupári obce Čierna Lehota,
- Slovenská agentúra životného prostredia, apod.

5. Súlad s kritériami

Kritérium 1: Trvaloudržateľný územný rozvoj (TUUR)

(Je projekt súčasťou koncepcie TUUR? Preukazuje projekt svoju environmentálnu, sociálnu, ekonomickú, kultúrnu a estetickú udržateľnosť? Ak áno, ako? Zlepšuje projekt kvalitu krajiny alebo predstavuje prostriedok na nápravu poškodených častí krajiny? Ako?)

Áno zlepšovaniu kvality krajiny a nápravu poškodených častí krajiny a trvalo-udržateľnému územnému rozvoju skrze aktuálne platné výstupy nášho projektu.

Kritérium 2: Vzorová hodnota

(Môže byť projekt príkladom hodným nasledovania ostatnými subjektmi? Je ukážkový? Ak áno, prečo?)

Obdobný projekt vo svojej hĺbke, šírke a trvácnosti nemá obdobu v SR.

Kritérium 3: Účasť verejnosti (Zahŕňa projekt aktívnu účasť verejnosti? Ako?)

Áno skrze desiatky brigád, školení, prezentácií, či sprievodcovskej činnosti v teréne.

Kritérium 4: Zvyšovanie povedomia

(Zvyšuje projekt povedomie občianskej spoločnosti, súkromných organizácií a verejných orgánov o hodnote krajiny, jej úlohe a jej zmenách? Ako?)

Áno, čoho dôkazom je ochota sadnúť si za jeden rokovací stôl s oficiálnymi verejnými „nepriateľmi“ zastupujúcimi protichodné spoločenské záujmy čo do rozdielov medzi požiadavkami na ochranu životného prostredia a ochrany majetku vrátane zdravia obyvateľov štátu.

6. Udržateľnosť projektu

(Ako je zabezpečená udržateľnosť projektu do súčasnej doby od realizácie projektu a do budúcnosti?)

Takmer 2/3 režijných nákladov hradíme skrze projekt Pivko pre pocestných, zvyšok asignáciou 2% dane z príjmov FO/PO.

7. Referencie organizácií, samospráv k realizovanému projektu

Peter Zima – Lesy SR

Ján Michalides – ZsVS

Vladimír Lupták – Mesto Zvolen

Alena Vranková – Obec Slatina nad Bebravou

Ivana Mikušová – Základná škola a materská škola Slatina nad Bebravou

Radimír Siklienka – CHKO Ponitrie a Dunajské Luhy

Anna Gaállová – Ministerstvo životného prostredia SR

8. Prílohy**Fotografie:**

- Deti vonku – úplne prvá aktivita s deťmi pri čistení divokej skládky v časti obce Čierna Lehota zvanej U Baťkov;
- Palo a Christoph – spoločná momentka riaditeľa II. vetvy viedenského diaľkovodu Christopha Rieglera s predsedom OZ K prameňom Bebravy;
- Pivko pre Pocestných – prírodná chladnička s logom OZ-tka;
- Slávnosť vody – odovzdávanie cien najaktívnejším dobrovoľníkom pri budovaní NCH;
- Spoločná Wildalpen – zachycuje architekta, regionálneho novinára, predsedu OZ a jeho matku, katolíckeho miestneho farára a tlmočníčku;
- Sušiareň U Baťkov – momentka so starostom obce Dušanom Horákom po dokončení.

Video:

- Návšteva Wildalpenu <https://www.facebook.com/nasebanovce/videos/494287994453650/>
- Pozvánka na náučný chodník <https://www.facebook.com/trencianskyterajsok/videos/288106175707004/>

Ostatné:

- informačná brožúra

Prihlášku vo vytlačenej verzii a zároveň vo formáte PDF spolu s prílohami na DVD, CD alebo USB kľúči je potrebné zaslať prostredníctvom pošty s označením „Cena SR za krajinu“ alebo doručiť osobne na adresu národného koordinátora ceny:

Slovenská agentúra životného prostredia

Tajovského 28

975 90 Banská Bystrica

Názov navrhovateľa	OZ K prameňom Bebravy
--------------------	-----------------------

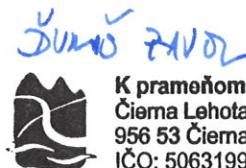
Ja, dolu podpísaná/ý Mgr. Pavol Ďuriš¹, ako štatutárny orgán navrhovateľa na Cenu Slovenskej republiky za krajinu 2020, s projektom² K prameňom Bebravy, týmto

čestne vyhlasujem,

- že všetky údaje a informácie uvedené v prihláške sú správne a pravdivé,
- že predložené materiály nie sú chránené autorským právom,
- že na predložené materiály sa vzťahuje ochrana v zmysle autorského zákona, pričom OZ K prameňom Bebravy, ktoré je ich držiteľom, dáva výhradný súhlas na ich použitie SAŽP v súvislosti s projektom „Cena SR za krajinu“.

Meno a priezvisko štatutárneho orgánu:

U Baťkov dňa 29. júna 2020.

K prameňom Bebravy
Čierna Lehota 58
956 53 Čierna Lehota
IČO: 50631993

podpis štatutárneho orgánu

¹ Uviest titul, meno a priezvisko štatutárneho orgánu
² Uviest názov predkladaného projektu